

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 15. aprila 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 46.

Industrialni dnevi v Beogradu.

Beograd, 12. aprila 1924.

Centrala industrijskih korporacij v Beogradu, ki predstavlja centralno organizacijo industrije v naši državi, je imela dne 10. in 11. t. m. v Beogradu v lastnih prostorih pod predsedstvom g. Bailonija svojo glavno skupščino. Zborovanje je zadobilo posebno važnost, ker je prišel prav tiste dni v Beograd generalni tajnik Zveze čeških industrialcev poznani odlični ekonom g. dr. Hodač. Dne 10. aprila je imela Centrala svoje redno interno zborovanje, na katerem so se odobrili računi in proračuni za l. 1923. in 1924. ter je bil podan obširen referat odseka za posredovanje od g. Blaško-viča. To delo predstavlja ogromen posel in je bilo vseh intervencij prošlega leta preko 1300. Samo preko Zveze industrialcev v Ljubljani se je posredovalo v 818 primerih za 91 interesev v najrazličnejših predmetih. Po poročilih predsednika Bailonija in tajnika Čurčina o prizadevanjih za industrijski zajem v inostranstvu, se je razvila o predmetu obsežna debata, katere so se zlasti udeležili gg. Alexander in dr. Bauer za Hrvatsko, gg. dr. Windischer in ing. Šuklje za Slovenijo, g. dr. Besarović za Bosno. Sklenilo se je in ugotovilo, da je tako posojilo prejkolesj spriču naših denarnih prilik nujna potreba in da je nadaljevati pogajanja. Konstatiralo pa se je, da je solidarno jamstvo industrije, odnosno kumulativno posojilo neizvedljivo. Razpravljalo se je dalje o projektu za industrijsko banko. Na večer je Centrala priredila časten večer g. prof. dr. Hodaču, katerega so se udeležili poleg predsedstva in delegatov Centrale tudi češki poslanik, naš odlični prijatelj g. Šeba in češki generalni konzul s svojimi atašej. Naslednji dan se je vršilo zborovanje Centrale in industrijskih korporacij ob prisotnosti g. dr. Hodača in zastopnikov ministrstva trgovine, socialne politike, saobračaja in financ. Po pozdravnem govoru g. Bailonija je imel odličan programatičen govor g. dr. Hodač, ki se je tikal gospodarske in trgovinsko-politične vzajemnosti med obema bratskima državama. Živahno aklamiran je g. dr. Hodač v imenu češke industrije povabil jugoslovanske industrialce na skorajšnji obisk v Pragi. Sledilo je obširno poročilo g. tajnika Čurčina o stanju industrije, o kreditih v inozemstvu in kreditni politiki Narodne banke ter o industrijski banki. Tajnik g. dr. Gregorič je podal zanimivo poročilo o carinski politiki, o trgovinskih pregovorih ter zlasti opozarjal na nedostatnost zaščite naše trgovine v primeri z Avstrijo, Češkoslovaško in Italijo. Jedrovito poročilo o mednarodni konferenci dela in njenih sklepih je podal g. tajnik Čurčin. Ker je bil trgovinski minister g. dr. Krizman zadržan priiti na zborovanje, je naprosil predstavnike naše industrije, da so ga po končani seji posetili v njegovi pisarni. Po končani skupščini je predsedstvo Centrale gg. Bailoni, Alexander in dr. Windischer zajedno z vodilnimi tajniki in delegati posameznih pokrajinskih organizacij odšlo k trgovinskemu ministru ter ga prosilo za vneto podporo naše industrije. G. dr. Krizman je deputacijo jako ljubeznivo sprejel, obljubil svoje posebno zanimanje za industrijo ter dejal, da je on zastopnikom industrije vedno na razpolago. Ob pol 2. uri je bil sprejem in obed v gostoljubnem do-

mu češkega poslanika g. Šeba in njegove ljubeznive gospe soproge. Popoldne se je nadaljevala seja Centrale industrijskih korporacij ter so se razpravljali različni tekoči posli. Govorilo se je zlasti o predstoječi konferenci industrijskih in trgovinskih organizacij v Skoplju ter se je sklenilo opozoriti predstavnike industrije in trgovine na potrebo čim številnejšega odziva na to skupščino, ker je Skoplje po svoji edinstveni legi kot trgovsko središče poklicano, igrati v našem gospodarstvu največjo vlogo. Razpravljalo se je dalje razna gospodarska vprašanja ter je bil govor o rastočih davčnih bremenih naših industrijskih družb. G. dr. Windischer je pri tej priliki spriču rastočih avtonomnih bremen stavil predlog, da se Centrala zavzema za to, da se pri odmeri teovarine smatra avtonomne doklade za režijske postavke. Predlog je bil soglasno sprejet. Na večer se je v prostorih »Srpskega kralja« vršila lepa večerna prireditev, ki je uspela kot izvrsta manifestacija slovenske go-

spodarske zajemnosti. Na povabilo g. dr. Hodača so se zbrali poleg predsedstva Centrale tudi še vsi prisotni delegati posameznih savezov. Zastopano je bilo polnoštevilno češko poslaništvo in generalni konzulat. Po pozdravnem govoru g. Bailonija in g. Čurčina je odgovoril v globoko zamišljenem govoru g. dr. Hodač ter opozarjal na potrebo konstruktivnega dela v naših državah. Tekom večera so održali odlične govore gg. dr. Bauer v imenu hrvatskih, dr. Windischer v imenu slovenskih in g. dr. Popovič v imenu srbskih gospodarskih krogov. Vrsto govornikov na tem lepem večeru češko-jugoslovanske gospodarske vzajemnosti je zaključil minister g. Šeba s krasnim, živahno odobranim govorom. Centrala industrijskih korporacij je po prvem letu svojega obstoja s svojim stvarnim delom dokazala svojo živo potrebo ter si pridobila zaupanje in spoštovanje na vseh merodavnih upravnih mestih. Danes je odličan gospodarski faktor v naši državi.

govskemu naraščaju pa s tem veliko pomagano.

Ako se izvede celotna reorganizacija v gornjem smislu, potem bo naloga vseh trgovskih krogov, da upoštevajo in nastavljajo le dobro kvalificirane, praktično in teoretično sposobne ljudi, ki bodo ponos trgovskega stanu in močan steber nadaljnega razvoja naše trgovine. S tem pa bodo obenem izginili razni pomisleki, ki se danes še pojavljajo glede zadostnega inteligentnega trgovskega naraščaja. Kajti marsikdo se bo z vneto posvetil trgovskemu stanu, v svesti si, da mu je pot v bodočnost zasigurana.

Upamo, da se vsi dosedaj navedeni nedostatkni odpravijo, difference izenačijo in nameravano reorganizacijo izvrši, da postavimo tako trdno podlago našemu trgovskemu stanu.

Taksna prostost trgovskih sklepnih pisem.

Avstrijski pristojbinski zakoni so priznavali korespondenci trgovcev in obrtnikov o predmetih njihove trgovine in obrta prostost od kolkov, najsi se je vršila med trgovci in obrtniki medsebojno ali pa med njimi in med drugimi osebami.

Izjemno je bila ta korespondenca kolku zavezana tedaj, ako je vsebovala menice, dolžna pisma, zastavna pisma, trgovske nakaznice, cesije itd. ali družbene pogodbe, odnosno kake druge pravne listine za take predmete, ki niso spadali k obrtu ali trgovini pogodbnikom.

Trgovski zaključki (sklepna pisma), to je pogodbe o stvarih in blagu, ki je spadalo k obrtu ali trgovini vsaj enega pogodbnikov, so bili torej kolka prosti. Kolkovati jih je bilo naknadno samo tedaj, če je prišlo n. pr. do tožbe ter jih je bilo treba predložiti sodišču ali pa kakemu drugemu oblastvu (razen v davčnih zadevah).

Zakon o taksah bivše kraljevine Srbije je prvotno priznaval trgovskim zaključkom istotako taksno prostost (tarifna postavka 12., pripomnja 2. taksne tarife). Z dnem 1. septembra 1921 se je pa ta pripomnja razveljavila, s čemur je avtomatično nastopila taksna dolžnost trgovskih zaključkov. Ker so se proširile s istim dnem na vso kraljevino med drugimi tudi določbe tarifne postavke 12., se je s tem tudi pri nas ukinila taksna prostost trgovskih zaključkov. Taksni pravilnik je poleg tega izrečno poudarjal, da so zavezani 1% taksni tudi trgovski sklepi, najsi niso sklenjeni s formalno pogodbo, nego samo s korespondenco. Izza dne 1. avgusta 1922 je bila ta taksa povišana celo na 2%. Tudi naš novi taksni zakon, ki je v veljavi izza dne 15. novembra 1923, ni prinesel v tem oziru prav nikakega omiljenja, pač pa je pravilnik ona določila, ki se nanašajo na taksno dolžnost trgovskih zaključkov, še bistveno poostri. Trgovci bi morali plačevati poleg davka na poslovni promet takorekoč skoraj od celotnega prometa še posebej 2% takso za sklepna pisma.

Finančni zakon za l. 1924/1925 je pa to takso za trgovsko korespondenco, kakor smo že objavili, s 1. aprilom t. l. odpravil. Taksna dolžnost po tarifni postavki 12. a se na podlagi tega zakona ne nanaša več na trgovska sklepna pisma, to je na pogodbe o stvarih in blagu, namenjenem za neposredno uporabo ali za prepredajo.

Ako se s trgovsko korespondenco sklepajo kake druge pogodbe, n. pr.

Trgovski naraščaj in gremijalna trgovska šola.

(Iz krogov gremijalnih učiteljev.)

Veseli nas, da je naša inicijativa ljubljanskega »Trgovskega gremija« glede reorganizacije gremijalne trgovske šole odmev v posameznih trgovskih gremijih in med trgovskimi sodelniki. To je razveseljiv znak napredka v trgovskih vrstah, kajti s tem vsakdo dokumentira smisel za nameravano reorganizacijo in uvidi neoporečno zahtevo po višji in popolnejši izobrazbi trgovskega naraščaja. Treba bo idejo čimprej realizirati in zainteresirati v ta namen vse merodajne trgovske kroge.

Vendar pa moramo z ozirom na članek mariborskih trgovskih sodelnikov, ki je izšel v 40. številki tega lista, dostaviti svoje mnenje. — Kakor je razvidno iz dotičnega članka, smo v bistvu, to je v principu, popolnoma edini. So sicer pri celi akciji še nekatere male difference, ki nas pri tem važnem skupnem delu gotovo ne bodo ovirale in prepričani smo lahko, da se bodo dale tudi te odstraniti v svrhu popolnejše in praktičnejše izobrazbe našega trgovskega naraščaja. Stojimo na stališču, da je treba trgovskemu naraščaju, kakor vsakemu stanu sploh, predvsem dovoljne predizobrazbe, ki naj dvigne intelekt posameznika, da bo služil kot celota le svojemu poklicu in znal v vsakem slučaju zastopati interese svoje in svojega stanu. Kajti, če bomo imeli inteligentnih trgovskih naraščaj, bo imel ta sam toliko odporne in moralne sile, da se ne bo dal izkoriščati v razne stranske in izvenstanovske svrhe, posebno če bo našel zaščito pri svojih trgovskih inštitucijah; nasprotno pa bo tudi gospodar uvidel, da se inteligentnega človeka ne da uporabljati za težka hlapčevska dela. Zato pa je treba predvsem skrbeti, da dvignemo inteligenco našega naraščaja in če dosežemo to, smo storili mnogo in premostili vse ovire, ki so nam danes še na poti. Pomisliti moramo, da stoji dandanašnji trgovski stan kulturno in gospodarsko na mnogo višji stopnji, nego je stal kdaj prej in ima tendenco, se povspeti še više. Zaradi tega zastopamo stališče: v prvi vrsti dvigniti človeka kulturno, nato pa ga usposobiti praktično in teoretično za oni posel, ki mu hoče posvetiti vse svoje dejanje in nehanje. Iz navedenega vstrajamo pri svojem prvotnem sklepu glede predizobrazbe trgovske-

ga naraščaja, ki se sicer lahko še poveča, ne pa pretirano, kakor se čuje, celo na štiri razrede meščanske, oziroma srednje šole. To bi bila pretirana zahteva, in kakor je danes nadprodukcija trgovskega naraščaja, bi nastalo s tem lahko tudi pomanjkanje istega. Vendar smo pa mnenja, naj se vajencev ne sprejema pred 14. letom.

Vse to naj trgovski krogi uvažujejo in prepričali se bodo lahko v kratkem, da bo ta reorganizacija obrodila obilen sad, ne samo v prid trgovskemu naraščaju, ampak tudi trgovstvu sploh.

V prvi vrsti je tedaj treba, kakor že rečeno, zadostne in enotne predizobrazbe trgovskega naraščaja, ki naj bo predhodni pogoj povoljnih uspehov v gremijalni trgovski šoli, v drugi vrsti pa izpremembe sedanjega učnega načrta, ki ne odgovarja več današnjim razmeram in toku časa in in ga je treba na vsak način prikroji modernim zahtevam in stremljenjem trgovskega stanu. To se bo pa zgodilo le tedaj, če nas bodo merodajni trgovski krogi v tem smislu podpirali in ukrenili vse potrebno v svrhu nameravane reorganizacije.

Vse nedostatke, ki jih navaja mariborski sodelnik opravičeno v svojem dopisu, je treba odstraniti in pričeti z delom v novem pravcu in v novi smeri. Zato apeliramo na vse trgovske kroge, da se zavedajo svoje velike naloge in pomorejo do čim višje izobrazbe trgovskega naraščaja, ki je neobhodno potrebna za bodoči razvoj naše trgovine.

Kar se pa tiče zastarelega obrtnega reda, ima mariborski dopisnik popolnoma prav. Iluzorična bi bila vsa ta reorganizacija, če bi ti predpisi ostali še nadalje v veljavi, če gotove trgovske obrti lahko vsakdo izvršuje, ne oziraje se na usposobljenostni dokaz. Kolikor pa nam je znano, je ljubljanski »Trgovski gremij« storil tudi v tem oziru že potrebne korake in je vložil dne 7. novembra 1923 na ministrstvo trgovine in industrije obsežnejši memorandum, s katerim je zahteval koncesijoniranje vseh trgovskih obrti. Vloga baje še ni rešena, pač pa smemo pričakovati, da se ta zahteva vnese v novi obrtni red, ki se ravnokar izdeluje. Če se to doseže, bo stališče glede dokaza usposobljenosti mnogo olajšano, bodočemu tr-

dolžna pisma, zastavne listine itd., kakor smo zgoraj omenili, je treba te pogodbe, to je ali dotične listine ali pa trgovska pisma sama kolkovati tako, kakor če bi se napravila formalna pogodba.

Naročilni listi o stvarih in blagu, namenjenem za neposredno uporabo ali za preprodajo, so prosti kolka, kakor formalna trgovska sklepna pisma, ker niso nič drugega, kakor del pogodb, katere zakon oprošča od takse. Izvzete so le ponudbe na ofertalnih licitacijah pri državnih oblastvih in samoupravnih organih ter imovinskih občinah. Te smatra za-

kon o taksah za posebne listine in določa za nje takso 100 Din, ki jo je prilepiti v kolkih na ponudbo, drugače se vložena ponudba ne vzame v obravnavo (tarifna postavka 25.).

Ali je takso za trgovska sklepna pisma plačati naknadno, ako pride do tožbe, kakor je določal avstrijski pristojbinski zakon, finančni zakon ne navaja. Smatrati je torej, da je oprostitutev priznana brezpogojno. Trgovska sklepna pisma zaradi tega v primeru, da se predlože sodišču ali kakemu drugemu oblastvu, niso zavezana drugi taksi, kakor taksi za priloge (dva dinarja).

Zaključek pomladanskega dunajskega velesejma.

Vodstvo dunajskega pomladanskega velesejma je priobčilo 5. aprila končno poročilo. Velesejm je dosegel svoj prostorni višek in zaenkrat ne more računati z obsežnejšim prostorom. Zahteva po prostoru je bila še enkrat tako velika kakor pri lanskem pomladanskem velesejmu in so jo lahko samo na polovico zadovoljili. Inozemstvo je bilo zastopano po 13 državah, ki so poslale 14% vseh izstavnikov; Avstrija brez Dunaja pa 15%, tako da odpade na Dunaj sam 71%.

Obisk sejma je bil zelo velik in je prekosil lanskega za 100%. Največ tujih obiskovalcev je prišlo iz Čehoslovaške, Nemčije, Ogrske, Jugoslavije, Rumunije, Velike Britanije, Italije, Poljske, Bolgarije in Švice. Prišli pa so tudi od drugod; celo z Malte, Kipra in Islandije. Od prekomorskih neevropskih dežel so poslale največ posetnikov Zedinjene države Severne Amerike, nato Egipt, Japonska in Britanska Indija. Novi so bili obiskovalci iz srednjeameriške republike Nicaragua, iz Maroko, Perzije in z otoka Ceylona. Vseh držav, ki so poslale kupce, je bilo 60.

Uspeh sejma zaznamujejo kot izredno dober. Razstavljalci so bili s kupčijo večidel zadovoljni, deloma

tudi prav posebno zadovoljni. Seveda pa prodajalci iz umljivih vzrokov svojih kupčij ne bodo izdali, prisiliti jih pa nihče ne more in so zato cenitve kaj nezanesljive. Nekateri so vprašalne pole dobro izpolnili drugi pomanjkljivo, nekateri jih sploh niso vrnili itd. Dognali so v splošnem tole:

Uspeh je bil pri 45% boljši kakor na jesenskem velesejmu, pri 29% pa ravno tak. Vsak razstavljalca je sklenil okoli 13 kupčij. Dva dobra odstotka razstavljalcev sta izjavila, da nista dobila nobenih novih zvez, 93% se je pa ravno glede novih zvez prav zadovoljivo izrazilo; na vsakega odpade 26 do 29 novih zvez. Neka tehniška tvrdka je napravila 327 velikih kupčij in dobila 1224 novih zvez.

Najmanj varljivo znamenje o uspehu je pač to, ali hočejo pomladanski razstavljalci jeseni spet se sejma udeležiti ali ne. In zanimivo je, da je en sam kupec izjavil, da se jesenskega velesejma ne bo udeležil.

Jesenski velesejm bo od 7. do 14. septembra in bo za en dan daljši, kakor je bil pomladanski. S tem je ustrezno številnim željam. Termin so določili tako kakor sedaj v pomladi: takoj za sejmom v Leipzigu.

Obrtno sodišče.

Na zakoniti odslovitveni razlog se delodajalec več ne more sklicevati, če je uslužbenec odpovedal službo, dasi je za odslovitveni razlog že vedel.

Toženec ima carinsko posredništvo. Pri njem je tožitelj nastavljen kot carinski deklarant. Vstopil je meseca aprila 1922. Z naraščajočo draginjo poviševala se mu je plača, ki je meseca februarja 1923 znašala 1500 Din. K tej plači dodal je toženec za mesec marec 1923 nagrado 200 Din, tako da je tožitelj prejel za ta mesec 1700 Din. Za mesec april 1923 je toženec poslal tožitelju zopet 1700 Din, vsled česar je tožitelj smatral osobito z ozirom na prejšnja povišanja vsled draginje plačo zopet povišano za 200 Din.

Z dopisom z dne 30. aprila 1923 mu je toženec službo odpovedal za 15. maj in mu je 14. maja izplačal 800 Din.

Tožitelj je trdil, da mu gre po zakonu plača za vso zakonito odpovedno dobo, namreč do konca junija, torej za mesec maj in junij 3400 Din, in ker mu je toženec plačal samo 800 Din, zahteval je s tožbo še 2600 Din. Toženec je ugovarjal, 1. da je bil opravičen tožitelja tudi takoj odsloviti, kajti proti gospodarjevemu naročilu je nekoč deklariral vsebino zaboja kar na podlagi strankinih navedb, ne da bi bil prej zaboju odprl. Pri pregledu so se izkazale navedbe za neresnične in vsled te tožiteljeve malomarnosti je moral toženec plačati globo 31.000 Din. Vzlic temu pa tožitelja ni takoj odslovil, temveč mu je šele pozneje 30. aprila 1923 odpovedal službo za 15. maj 1923.

2. Za mesec marec je dodal tožiteljevi plači res 200 Din, toda izrecno le kot nagrado. Tudi za mesec april mu je poslal 1700 Din, toda prostovoljno in je plača še vedno znašala le 1500 Din.

Iz dopisa z dne 30. aprila 1923 je ugotovilo sodišče, da naznanja toženec tožitelju, da mu vsled trajne nezadostne zaposlenosti uvoznega izdelka mora službo odpovedati.

Obrtno sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo. V razlogih sodbe je upoštevalo, da je bil toženec v tožiteljevem podjetju, na katero kot neka-ko špeditersko podjetje je uporabljati predpise obrtnega reda, nastavljen kot carinski deklarant, vsled česar je presojali njun spor po določilih zakona z dne 16. jan. 1910, št. 20. d. z. Med strankama ni bila pogojena posebna odpovedna doba, vsled česar velja zakonita doba § 20. cit. zakona, namreč 6 tednov pred potekom koledaričnega četrtletja. Dne 30. aprila 1923 bi bil torej toženec smel odpovedati za 30. junij 1923, ne pa za 15. maj 1923.

Toženec se sicer sklicuje na pravico takojšnje odslovitve, ker je moral vsled tožiteljeve malomarnosti izplačati izdatno globo, ki jo je povzročil tožitelj proti izrecnemu naročilu. Ta okoliščina, če bi bila resnična, bi pač opravičevala k takojšnji odslovitvi, bodisi, da bi se smatralo tožiteljevo dejanje kot tako, ki bi ga delalo ne- vrednega delodajalčevega zaupanja, bodisi, da bi se smatralo za branjenje pokoriti se delodajalčevim odredbam (§ 27. toč. 1 in 4. cit. zak.). Toda toženec se te pravice odslovitve ni poslužil ter tudi v odpovednem pismu z dne 30. aprila 1923 ne navaja tega razloga, nasprotno še izrecno izjavlja, da odpoveduje službo za 15. maj 1923 vsled nezadostne zaposlenosti, dasi je takrat za okoliščino, ki bi ga opravičevala k odslovitvi, neposredno že vedel. S tem se je odpovedal pravici odslovitve ter se je poslužil le predstojne mu odpovedi, pri kateri se pa zopet ni ravnal po zakonitih predpisih, ker bi bil moral odpovedati ne za 15. maj, temveč za konec koledaričnega četrtletja, to je za konec meseca junija 1923. V smislu § 29. cit. zakona je tožitelj vsled tega opravičen zahtevati plačo do konca odpovedne dobe.

Plača je znašala do meseca marca 1923 mesečno 1500 Din, za ta mesec je dodal toženec 200 Din in za mesec april je poslal zopet 1700 Din. Opravičeno je smatral tožitelj osobito z ozirom na prejšnje, vsled naraščajoče

draginje dovoljene poviške plače ta znesek kot za bodoče mu povišano mesečno plačo. Za maj in junij gre vsled tega tožitelju plača v znesku 3400 Din, in ker je 800 Din že prejel, obsodilo je sodišče toženca še v plačilo 2600 Din.

Zoper to sodbo obrtnega sodišča je vložil toženec priziv na deželno sodišče, ki pa je potrdilo prvo sodbo.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Lončarji v Pirotu.

V Pirotu je 12 lončarjev - mojstrov. Preje jih je bilo 22. Število mojstrov se je znižalo, ker se seljaki, ki so se izučili lončarstva, bavijo s to obrtjo po selih kot s postranskim opravilom poljedelstva. Tako so sedaj v selih: v Rosnici dve, v Blatu tri, v Kosturnu ena, v Krupcu dve, v Sukuvu ena, v Balta-Berilovcu ena delavnica itd. Te seljaške delavnice izpodrivajo pirotске lončarje, tako da imajo mojstri, ki so imeli preje na leto po 10 do 15 peči, sedaj le po 5 do 6 peči razne posode. Dokler ne proda izdelkov ene peči, ne začne druge, ker nima s čim kupiti drv. Ena peč lončene robe velja 50 do 60 Din. V seljaških lončarskih delavnicah se posluje po zadrugi načelih in zadruga daje na razpolago tudi konje in vozove za prevažanje robe na božja pota itd., odkar so sejmovi prepovedani. Vsled tega je tako delavna moč, kakor tudi prevoz cenejši. Seljaki tudi ne plačujejo davka, vsled česar je ž njimi po izjavah lončarjev iz Pirota konkurenca nemogoča. Kakšen je položaj pirotskih lončarjev, se razvidi iz tega, da so ob velikem sejmu na Veliki šmaren izkupili po 16 Din vseh pet sejmskih dni, dočim so v l. 1880—1885 izkupili na sejmu po 200 do 300 Din. Seveda se takrat seljaki še niso pečali z lončarstvom. Zaradi te konkurence so začeli lončarji v Pirotu izdelovati posodo v jako lepih barvah, z jako okusnimi figurami, kar so, predno je nastopila konkurenca seljakov, opustili.

Pri pirotskih lončarjih se uče, odnosno so se učili lončarstva seljaki, ki se po dovršeni učni dobi razkrope po celi Srbiji in delajo lončarsko robo preko poletja, pozimi pa se vračajo domov. Nekateri od njih delajo stalno v Beogradu. Seljaki se uče obrti eno leto. Hranijo se sami. Po Srbiji delajo v družbah, po 5 do 6 skupaj. Mojster družbe prinese domov po 300 Din, ostali pa po 40, 80 do 150 Din za delo preko poletja. Iz vasi Guilana hodi 10 družb, iz Malega in Velikega Suvodola 5, iz Blata in Kostura 5, iz Ravnika 3, iz Prisjana in Komka po dve, iz Izvora 4, iz Gradišince 2, iz Nišora 1 družba. Kolikor sem mogel ugotoviti, je vseh družb okoli 44.

Kakor imajo Bolgari v Trnu lončarsko šolo za svoje lončarje, trebalo bi za povzdigo obrti naših lončarjev ustanoviti praktično šolo v Pirotu z eno boljšo pečjo za pečenje lončarskih izdelkov in potrebnim orodjem za izvrševanje modernega lončarstva. Šola bi morala prirejati lončarske tečaje tudi preko zime za seljake. Iz take šole bi prihajali dobri mojstri in dobri delavci za naše keramične tovarne in podjetja.

Šola bi se mogla s časom razviti v teoretični in praktični oddelek za vse stroke keramične industrije.

(Dalje sledi.)

Industrija.

Nova iznajdba v mlinski industriji. Inženir Holub, vodja nekega modernega mlina v Češkoslovaški, je našel nov način mlenja, s katerim se lahko doseže znatne prihranke v produkciji moka. Moka, ki se je že na njegov način zmlela, se je v konzumu jako dobro obnesla. Z uporabo novega sistema se bo prihranilo letno 35 vagonov moka. Izumitelj se je zadnji čas pogajal z prizadetimi faktorji za odkup njegovega sistema.

Ameriška avtomobilska industrija. Na inicijativno odbora za zunanjo trgovino se bo vršil od dne 21. do 24. maja t. l. v Detroitu (Michigany) mednarodni kon-

gres za promet z motornimi vozovi in kolesi. Namen kongresa je, da pokaže na najizčrpnejši način koristi, ki jih daje poraba avtomobilov, motornih voz in koles in da se ustvarijo smernice za razvoj avtomobilskega prometa v vseh delih sveta. Osobito se bo razmotrivalo vprašanje porabe motornih voz za potrebe raznih strok industrije, o sredstvih za financiranje avtomobilske industrije, o tehničnih iznajdbah, o kooperativnem delovanju v avtomobilski stroki in o zakonodaji, ki se tiče avtomobilskega prometa na državnih cestah, in o avtomobilizmu v obče.

Tovarna svile v Djevdjeliju. Minister trgovine in industrije je sklenil, da izda v zakup tovarno svile v Djevdjeliju, ki je bila v vojni porušena. Novi zakupojemalec bi moral tovarno restavrirati in investirati toliko iznos, kolikor znaša vrednost preostalih objektov. Ministrstvo je odredilo komisijo, katera je odpotovala v Djevdjeli, da oceni vrednost tovarne.

Jugoslovenski Zerkovič d. d. v Mariboru. Tovarniške objekte bivše tvornice kola Počivalnik v Teznu pri Mariboru sta kupila dunajska industrijalca Zerkovič ter jih preuredila v tovarne za pozamenterijo, ki izdeluje potrebščine za tapetnike in podobno. V to svrhu se je ustanovila delniška družba »Jugoslovenski Zerkovič«, pri kateri je udeležena tudi neka ljubljanska banka. Ko bo tovarna na Teznu v popolnem obratu, misli zaposlovati v dveh oddelkih okrog 200 delavcev s katerimi bo producirala mesečno povprečno 2000 kg blaga.

Ugoden nakup že rabljenih električnih strojev. Neko elektrotehnično podjetje v Sleziji namerava z ozirom na tehnično izpremembo prometa na daljnovidno centralno prodati po jako ugodni ceni stroje, ki jih v bodoče ne bo več rabilo. Interesentom je seznam navedenih strojev, kakor tudi naslov, kamor se jim je obračati za nadaljne tozadevne informacije na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Prvi mlin za riž na Poljskem. V prihodnjih mesecih se otvori v Krakovu mlin za riž, ki bo prvi te vrste na Poljskem.

Trgovina.

Sporazum o Reki. Povodom sklepanja sporazuma o Reki so se poleg političnih zadev, ki jih vsebuje sporazum sam, uredile deloma s sporazumom samim, deloma z dopolnilnimi konvencijami važne gospodarske zadeve: obmejni promet, zakup bazena Thoon de Revel v reškem Velikem pristanišču. Ureditev obmejnega prometa v obmejnih pasovih je le lokalnega pomena za kraje, za katere pride v poštev. Naš obmejni pas obsega ozemlje kastavske davčne občine in oni del Reke, ki je s sporazumom pripadel naši kraljevini. Važnejši pa je zakup bazena Thoon de Revel, katerega vzame naša država v zakup za dobo 50 let proti zakupnini ene zlate lire na leto. Zakup obsega izključno in neomejeno uporablanje velikega skladišča na molu »Napoli«, dveh skladišč proti nabrežju Thoon de Revel in dveh skladišč na molu »Genova« ter privilegirano uporablanje teh nabrežij, ki omejujejo bazen, z vsemi dotičnimi pritoklinami. Dopolnilna konvencija natančno urejuje carinsko in železniško službo na reškem glavnem kolodvoru, katero opravljajo uradniki obeh držav. Interesenti, ki reflektirajo na uporabo pristaniških naprav v bazenu Thoon de Revel, vlagajo prošnje na generalno direkcijo državnih železnic v Beogradu. Ker na ozemlju Reke, ki je pripadel naši kraljevini, ni takih pristaniških naprav, ki bi zadostovale za promet naše države, bodo interesenti za dolgo vrsto let, predno si sami ustvarimo zadostne pristaniške naprave, navezani na uporabo v zakup vzete baza. Po vsej priliki bo torej promet v tem bazenu precej živahen in naj si vsak, ki je navezan na direkten promet z Reko, pravočasno zasigura porabo v zakup vzetih skladišč oziroma nabrežij.

Pasivnost nemške trgovske bilance v februarju. Nemška bilanca zunanje trgovine za februar 1924 kaže znatno povečanje uvoza, a le mal prirastek izvoza. Uvoz je znašal 718,587.000 zlatih mark (januarja 568,162.000 zl. M), izvoz pa 466,339.000 zlatih mark (januarja 431,021.000 zl. M). Izkaže se torej pasivnost za 252 milijonov zlatih mark, ki jo je treba izenačiti s prepustitvijo inozemskih kreditov in s pritokom nemškega dobroimetja v inozemstvu. Razmeroma najvišjo pasivno postavko tvorijo surovine, sosebno tekstilne in tobaka. To pa stoji v zvezi s pozitivno konjunkturo in v predelavalni industriji. Zivila in pijače izkazuje nazadovanje; posebno velja to za predmete konsuma mas, kakor krušno žito. Uvoz moke pa se je povečal. Porasel je izvoz sladkorja in nekaterih živil.

Nabava ogljenega sulfida (CS₂) v Rumuniji. Rumunska državna metalnokenična tovarna z Zlatiji ima za to leto za izvoz na razpolago 20 vagonov ogljenega sulfida. Interesenti za ta sulfid naj se obrnejo preko našega generalnega konzulata v Bukareštu na rumunsko ministristvo trgovine in industrije. Hkratu naj javijo našemu generalnemu konzulatu, katere predmete bi mogli za zamenjo izvoziti na Rumunsko.

Prepovedan prevoz vžigalnic. Uprava monopolov je izdala naredbo, po kateri je izza 10. t. m. prepovedan prevoz vžigalic iz ene pokrajine naše kraljevine v drugo.

Konec poravnalnega postopanja. Poravnalno postopanje Karla Pertinača in Amalije Pertinačeve, trgovcev v Celju, je s poravnavo končano.

Poravnalno postopanje. Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini Marije Čaplakove, trgovke v Bočni pri Gornjem Gradu. Narok za sklepanje pri okrož. sodišču v Celju v sobi št. 2 dne 24. maja 1924 ob enajstih. Rok za oglasitev do dne 10. maja, najkasneje pa do 20. maja 1924, sicer prestane glasovalna pravica. — Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini Rudolfa Kollenza, trgovca v Celju. Narok za sklepanje poravnave pri okrož. sodišču v Celju v sobi št. 2 dne 24. maja 1924 ob devetih. Rok za oglasitev do dne 10. maja 1924, najkasneje pa do 20. maja 1924, sicer prestane glasovalna pravica. — Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini Ivana Mandla, tapetnika v Mariboru, Vetrinjska ul. št. 14. Narok za sklepanje poravnave pri okrož. sodišču v Mariboru v sobi št. 83 dne 10. maja 1924 ob devetih. Rok za oglasitev do dne 1. maja 1924. — Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini Frana Viničarja, trgovca v Mariboru. Narok za sklepanje poravnave pri okrož. sodišču v Mariboru v sobi št. 83 dne 13. maja ob devetih. Rok za oglasitev do dne 10. maja 1924. — Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini Ivana Wagnerja, lesnega trgovca v Mariboru, Glavni trg št. 5. Narok za sklepanje poravnave pri okrož. sod. v Mariboru v sobi št. 83 dne 10. maja 1924 ob pol enajstih. Rok za oglasitev do dne 7. maja 1924. — Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini Vladimirja Vračariča, trgovca z delikatesami, specerijskim in mešaninam blagom v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 11. Narok za sklepanje poravnave pri okrož. sodišču v Mariboru v sobi št. 83 dne 9. maja 1924 ob devetih. Rok za oglasitev do dne 6. maja 1924. — Uvedlo se je poravnalno postopanje o imovini dolžnikov: Jakoba Kajfeža, trgovca v Kočevju, registriranega pod firmo: J. Kajfež, trgovina z mešaninam blagom v Kočevju, ki se je dne 1. aprila 1924, Firm 32/24—Reg A I 294/2, izbrisala iz tusodnega trgovskega registra; 2. protokolaranega trgovca z mešaninam blagom Antona Butine v Kočevju; 3. Katarine Slanovčeve, posestnice v Moravi; 4. Josefa Račkega, posestnika v Banjiloki. Naroka za sklepanje poravnave glede vseh štirih dolžnikov bo pri okrožnem sodišču v Novem mestu v sobi št. 58 dne 8. maja 1924 ob devetih. Rok za oglasitev najkasneje tri dni pred poravnalno razpravo.

Trgovinska pogajanja med Avstrijo in Čehoslovaško so se pričela glede nove trgovske pogodbe med navedenima državama.

Denarstvo.

Zamena kron slovenskih zadrug v Julijski Benečiji. Povodom sklepanja sporazuma o Reki je prevzela Italija obvezo, da čim prej reši vprašanje o zameni kron slovenskih zadrug v Julijski Benečiji.

Nabava za potovanje na Nemško potrebnih valut. Da omogoči potnikom v Nemčijo nabavo za potovanje potrebnih valut, je generalni inšpektorat finančnega ministra z odlokom z dne 1. aprila 1924 I. br. 10202 dovolil, da smejo potniki v Nemčijo na podlagi vidiranega potnega lista brez posebnega odobrenja kupiti pri pooblaščenih bankah in menjalcih tudi druge valute (dolarje, funte, francoske franke itd.) v ustreznem iznosu do 3000 Din. Za večje vsote je potrebno dovoljenje generalnega inšpektorata, izvzemši slučaje, ki jih predvideva odločba I br. 27876 od 6. julija 1923 (objavljena v Uradnem listu št. 75 ex 1923), da sme finančna delegacija po zaslišanju trgovske in obrtniške zbornice izključno za pokritje potnih stroškov dovoliti nabavo vstrezne vsote v valuti dotične države do najvišjega zneska 10.000 francoskih frankov.

Sprememba deviznega pravilnika. Iz Beograda se poroča, da bo ministristvo financ v teku tega mesca določilo gotove spremembe manipulacije pri plačanju deviz. Te spremembe imajo v glavnem namen, da pri manjših plačilih deviz ne bo toliko komplikacij in da se te izvršijo čimprej v interesu domačih kupovalcev.

Ameriški kapital za Schachtovo banko. Iz New-Yorka poročajo, da organizirajo ameriški bankirji garancijski sindikat za kredite za ustanovitev zlate emisijske banke v Nemčiji pod vodstvom dr. Schachta. O višini teh kreditov molčijo vsi uradni glasovi, vendar se zdi, da bodo dosegli vsoto 5 milijonov dolarjev. Baje se vodijo za te kredite pogajanja tudi v Londonu.

Promet.

Potovanje po Jadranskem in Sredozemskem morju. Zagrebško društvo za promet tujcev priredi koncem maja t. l. 15 dnevno potovanje od Sušaka do Aten. V programu je obisk najinteresantnejših točk na naši obali: Sušaka, Splita, Dubrovnika, Boke Kotorske in nadalje, Krfa in Aten. Potovanje se priredi s posebnim v to svrhu najetim, najudobnejšim salonskim parnikom naše mornarice »Karadjordje«, kateri se je uporabil preteklo leto za potovanje kraljevske hiše. Prijave in podrobne informacije ustno in pismeno daje Društvo za promet stranaca v Zagrebu, Jelačićev trg št. 6.

Novi železniški tarifi na Francoskem. Na Francoskem je stopil z dnem 10. marca 1924 v veljavo novi železniški tarif, ki znači za osebni promet v I. razredu 50%, v II. razredu 48% in v III. razredu 47% povisek sedanje izmere. Blagovni prevozniki tarif je povišan za 12 1/2 %.

Omejitev poštnih nakazil iz Nemčije. Poštno-nakazniški promet Nemčije z inozemstvom je prehodno omejen. Najvišji znesek poštnega nakazila je znižan na protivrednost 100 rentnih mark. Posamezni pošiljatelj sme odposlati dnevno le eno samo nakazilo.

Carina.

Carinska konferenca v Ljubljani. Uprava glavne carinarnice v Ljubljani opozarja interesirane gospodarske kroge, da se vrši prihodnja carinska konferenca v četrtki, dne 17. aprila ob pol 6, uri popoldan v posvetovalnici trgovske in obrtniške zbornice.

Carine na Japonskem. S 1. aprilom so se uvedle na Japonskem zopet one carine, ki so se ukinitve ob priliki velikega potresa.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom, da se bo vršila sedma carinska konferenca v sredo, dne 16. marca t. l. ob 20. uri v prostorih Javne skladiščne in prevozne d. d. v Celju. Opozarja se na važnost te inštitucije ter vabimo interese k čim večji udeležbi.

Razno.

Izjava ministra trgovine in industrije dr. Krizmana. Predsednik trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu g. Arko je posetil ministra g. dr. Krizmana, da ga informira v tekočih poslih. Minister je dal med drugim izjave, ki bodo interesirale vse gospodarske kroge: Trgovinski pregovori z Italijo se razvijajo povoljno. Na vprašanje g. Arka je minister izjavil, da se bo dalo filijalki Državne hipotekarne banke, katera se bo ustanovila v Zagrebu, zadostno sredstev iz švicarskega posojila na razpolago za danje dolgoročnih posojil, osobito malim obrtnikom. Minister trgovine dr. Krizman namerava vpoklicati še pred gospodarsko konferenco v Skoplju gospodarski svet, v katerega bodo imenovani novi člani, ker je mandat starih, kateri so bili imenovani leta 1920, že iztekel. Nov sestav gospodarskega sveta bo imel edino nalogo, da izdela osnovni zakon o gospodarskem svetu v smislu ustave. Pri ponovnem delu glede osnovanja Državne obrtne banke bo novi minister vzel v poštev tudi želje obrtnikov iz krajev izven Srbije. Glede ukinjenja odeljenja ministristva trgovine in industrije v Zagrebu je predal g. Arko g. ministru memorandum zagrebške zbornice, kateri zahteva, da se za primer neobhodne likvidacije oddelka pusti pri zagrebški oblastni upravi slično odeljenje, s sedanjim sestavom in z dosežanjo kompetenco.

Izprememba stanovanjskega zakona v Čehoslovaški. Čehoslovaški parlament je sprejel nar. zakonski osnutek o stanovanjih, ki med drugimi izvzema od stanovanjske zaščite več kot trisobna stanovanja in kraje z manj kot 2000 prebivalci, obenem pa dovoljuje olajšave pri povišanju najemnin. Istočasno podaljšuje zakon Meißner, ki čuva najemnike, ki jim je bilo sodno odpovedano, pred deložacijo, če še niso mogli dobiti drugega stanovanja.

Poletni čas v Angliji. Dolnja zbornica je s 169 proti 129 glasovom sprejela predlog za uvedbo poletnega časa od prve nedelje aprila do prve nedelje oktobra.

Vojvodinski krogi pri ministru trgovine deputacijo iz Velikega Bečke-rea pod vodstvom predsednika ondote trgovske zbornice, ki je ministru predala memorandum glede težkih razmer, v katerih se nahaja industrija in gospodarstvo sploh v Vojvodini.

Rumunski izvoz v l. 1923. Rumunska je v l. 1923. izvozila za 13.642,810.000 lejev blaga. Od tega odpade 56% na žito, 19% na petrolej, 19% na les, 5% na živino in 1% na drugo blago. Od žita izvozi Rumunska nad polovico celokupne produkcije, ki je znašala 1.845.724 ton v vrednosti 7.658,781.000 lejev.

Bogatstvo Besarabije. V Besarabiji se je pridelalo leta 1923. 10,580.127 hl pšenice, 11,048.689 hl koruze, 10,925.094 hl ječmena in 4,287.547 hl ovsa. Nadalje pridelana na leto okoli 700.000 hl vina, obsega 230.000 ha gozdov in ima nad 3000 tovarn. Zbog tega bogatstva Besarabije se Rusija še vedno upira aneksiji po Rumunski.

Komisar za Ogrsko. Svet Zveze narodov je imenoval za generalnega komisarja Društva narodov za Ogrsko J. Smitha. Ta je rodom iz Bostona v Združenih državah ter je bil član ameriške delegacije na mirovni konferenci v Versaillesu kot tehniški zvedenec finančnega ministristva.

Največja ameriška oklopnica zadnji čudež vojne mornarice. V Portsmouth je prispela ameriška ladja »Colorado«, najnovjša oklopnica vojne mornarice Zjedinenih držav. Ostala bo tudi najpopolnejša ladja te vrste do leta 1931, ker ne bodo smele v smislu versailleske mirovne pogodbe Zjedinjene države do tedaj graditi drugih velikih ladij. »Colorado« obsega 32.600 ton, je dolga 190 metrov in široka 40 ter ima na krovu 8 topov po 400 mm, 12 topov po 120 in 4 stolpe ter 8 topov po 75 mm za obrambo proti letalom. Najzanimivejša na tej ladji je to, da so vse gonilne naprave na krovu električne. Kotli, ki se kurijo na petrolej, proizvajajo energijo za stroje dinamo, ki gonijo vijake 30.000 konjskih sil in 21 vzlovov brzine. Električne so gonilne naprave topov in stolpičev ter kuhinj, celo krompir se lupi na električno.

Jeklene valčne zastore (rolete) za portale in okna izdeluje nove, kakor tudi popravlja ključavničarstvo Avgust Martinčič, Ljubljana, Rimska cesta 14, za kar se najtopleje priporoča. — Glej našniji inserat!

Mednarodni zračnoplovni načrt 1924. Kako narašča moderni promet po zraku, naj nam pokažejo sledeče zveze, projektirane za leto in kombinirane tudi z železnicami: a) London—Berlin — ponočni brzovlak do Glivice — potem pa spet aeroplan v Lvov—Odeso—Batum —Tiflis—Baku in naprej v Teheran v Perziji. b) London—Rotterdam—Köln—Straßburg—Zürich — ponočni brzovlak v Genovo — nato aeroplan v Neapel — spet ponočni brzovlak v Brindisi — nato aeroplan v Atene—Malto—Egipt. c) London—Rotterdam—Hamburg—Kjöbenhavn—Malmö — ponočni brzovlak v Stockholm. d) London—Rotterdam—Berlin — ponočni brzovlak Gdansk — aeroplan Riga—Reval—Petrograd, odeppek Gdansk—Kovno—Smolensk—Moskva—Nižnji Novgorod—Sibirija—Kitajska. Razmeroma zelo dobro je opremljeno z aeroplani rusko omrežje, ima jih 100. Osrednja postaja je Moskva in od tam gredo črte na vse strani. Rusija skupno z Norveško obsega okraj takozvanega »Severoevropsko-orijskega odseka«, ki bo v zvezi z ruskim omrežjem imel najdaljše črte: a) Lizbona—Madrid—Barcelona—Marseille — Genova—Trst—Dunaj—Glivice — ponočni brzovlak Varšava — aeroplan Smolensk—Moskva—Azija; odepki v Beograd, Bukarešto, Brailo z zvezami na sever v Odeso, na jug v Carigrad in Smirno. Črte »Srednja Evropa—Balkan« se naslanjajo na mednarodno črto, ki gre skoz Köln in Berlin, in obsegajo v glavnem tele proge: b) Berlin—Praga—Dunaj—Budimpešta —Beograd—Sofia—Carigrad in Sofia—Atene. Potem pa še druge proge; tako na primer London—Paris—Lyon—Marseille—Barcelona—Alicante — Malaga — Rabat in Casablanca. Zadnja dva kraja sta že v Afriškem Maroku. Kakor vidimo, zelo obširen načrt. Ali se naš ljubljanski aero-klub kaj zanima zanj? In trgovci? Hitra pošta.

Avijatična razstava v Pragi. Iz Prage javljajo, da se bode letošnja III. avijatična razstava vršila v Pragi v dneh od 31. maja do 9. junija. Razstava, ki se vrši pod protektoratom prezidenta čehoslovaške republike T. G. Masaryka, bode obsegala vsakovrstne panoge avijatike, tako n. pr.: aeroplan, balone, motorje in sploh vse, kar je v zvezi z avijatikom. Razstave, ki jih prireja čl. Aero-Klub, so središče celokupne avijatične industrije ter zainteresovanih krogov. Praga, kot središče zračnih prog Pariz—Varšava, Pariz—Carigrad, London—Carigrad, Dunaj—Berlin itd., postaja v tem oziru važen činitelj ter so zato njene avijatične razstave najinteresantnejše.

Dopotovanje v Ameriko. Strogi vseljenski zakon Zjedinenih držav je izzval že toliko pritožb, da so se celo v krogih konservativnih vladnih strank pojavili glasovi, da bo treba nekatere ostrine tega zakona omiliti. Pred kratkim je predložil odposlanec Johnson kongresu načrt revizije vseljenskih odredb, ki bi obstoječe, zelo občutljive težkoče nekoliko odstranil. Brezobzirnost vseljenskega zakona, kakor je dosedaj v veljavi, je povzročila v doslednem izvajanju prizadetim preobčutne neprijetne. Brezuspesne so bile mnogoštevilne akcije New-Yorških dobredelnih družb, ki so se zavzele za pomilovanja vredne žrtve neizprosni komisij. Znana je žalostna usoda onih nesrečnih potnikov, ki dosežejo pristanišče po zaključku dovoljene kvote, neusmiljeno zapadejo deportaciji na zloglasni Ellis-Island, da jih po dolgotrajnih preiskavah vračajo, odkoder so prišli. Nič ne pomagajo izgovori, da so dobili ob pristojnega ameriškega konzula dopotovalno dovoljenje brez svarila polnoštevilnosti kvote. Posebno občutna je določba vseljenskega zakona, da velja za dopotnika rojstna država kot domovinska; brez ozira na njegov potni list. Nekdanji ruski častnik Wrangleve armade pride z ženo in otroci iz Carigrada v ameriško pristanišče. Staršem še pride neizčrpna ruska priseljenska kvota v dobro, za otroka pa je veljalo že dopolnjeno števelo Turčije ter je bil od priselitve brez usmiljena izključen. Družina se je mo-

Trboveljski premij in drva
dobavljaja
DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke!

rala vrniti v Evropo, da ne pusti otroka samega potovati. Mnogoštevilne utemeljene pritožbe o takih in enakih slučajih očitno niso ostale brez uspeha; nedavno so dobile namreč priseljeniške oblasti poziv, da v okviru obstoječih predpisov po možnosti postopajo obzirno in se ravnajo po načelih človečnosti v upoštevanju vrednih slučajih, te pojave je že pripisovati Johnsonovemu uplivu. Merodajnejši kakor sentimentalni premisleki zoper preselitev so bili vzroki praktičnega značaja; s kvotno omejitvijo se je oviral dostop potrebnih kvalificiranih industrijskih moči osobito iz kulturno razvitih držav v Ameriko. Priselitev takih ljudi pa po ugotovljenih količnikih nikakor ne odgovarja razvoju ameriške industrije. Dopustljiva količina priseljencev sme znašati samo 3% števila oseb v Ameriki živečih tujih narodnosti po uradnem štetju iz leta 1910, in sicer nanašajoče se na osebe, ki so rojene v dotičnih domovinskih državah. Slučajno je bila priselitev pred 1910 iz Velike Britanije in Nemčije precej pičila, naravno, da to upliva na ugotovljen količnik, in je dopotovanje ravno iz teh držav precej omejeno, kar pa zopet z ozirom na industrijske potrebe Zjedinenih držav tamošnjim naprednim krogom ni všeč. Količnik podpira priselitev proletariata, katerega se ogibati ima vsaka država dovolj interesov, ter je upati, da se v tem pogledu kmalu dopotovalne odredbe v Zedinjenih državah spremenijo.

Tržna poročila.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 11. aprila se je pripeljalo 374 svinj, 2 kozi in 2 ovci. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 125—250 Din; 7—9 tednov 275 do 300; 3—4 mesece 500—625; 5—7 mesecev 850—900; 8—10 mesecev 1050 do 1125; 1 leto 1350—1450 Din. 1 kg žive teže 15—19; mrtve 22.50—25. Koze, komad 225—350. Ovece, komad 300—350.

Cene za meso v Celju (1. aprila). (Cene Din za kg). Govedina: v mesnicah I. 25, II. 23, na trgu I. 24, II. 22; jetra 22; ledice 22. Teletina: I. 30, II. 25; jetra 22. Svinjina: prašičje meso I. 35; pljuča 15; jetra 15; ameriška slanina 31.50; slanina domača na debelo 34; mast 39; ameriška mast 32—34; šunka 45; prekajeno meso I. 45, II. 40. Klobase: krakovske 50; debrecinske 50; sveže kranjske 50; suhe kranjske 60. Perutnina (komad): kokoš 40—50; petelin 40—50; puran 140.

Zelenjava in gobe na celjskem trgu. 1 kg glavnote solate 20 Din; 1 komad endivije 1.50 Din; 1 krožnik regrata 1.50 do 2; 1 krožnik motovilca 1.50 do 2.

Žitno tržišče (Novi Sad). Cene koruzi, pšenici in moki nadalje padajo. Ponudba za koruzo je precejšnja, a interes zelo slab. Domače in inozemsko povpraševanje minimalno. Nekoliko povpraševanja je bilo iz Like in Hercegovine, a samo za neznatne količine, ostali kraji niso pokazali nikakega zanimanja. Za izvoz je natovorjenih par ladij, a to so zaključki iz prejšnje dobe. Cene so padle za približno 10 para. Za pšenico je bilo domače zanimanje nekoliko večje. Cene so nekoliko popustile. Pri fini moki vlada še vedno precejšnja stagnacija. Ponudb precej, a kupecev malo. Vse druga situacija pa je pri moki št. 6 in 7. Cene so čvrste. Ta moka se dobavlja vojnim liferantom v Bosno, Hercegovino in Makedonijo. Cene: koruza baška 235—240 Din; za april-maj 245—247.50; za maj-junij 250—252.50 dinarjev; Pšenica baška 320—325 Din. Ječmen 330—340. Oves 245—250. Moka 515—520 Din; št. 2 450—455; št. 5 390 do 395; št. 6 315—320; št. 7 270—280. Avstrija je preplavljena z ogrsko moko, ki je cenejša in finejša od naše. Cene za pšenico 3400 aK, koruzo 2700 aK. — Češkoslovaška: pšenica notira 166 šK, koruza 130 šK. Trgovina slaba. — Belgija: pšenica za maj 12.10 Fr., koruza za takoj 11 Fr.; koruza za maj 10.50 Fr. — Čikago: Notiranje v centimih za bušel (36.35 litrov): pšenica za maj 101.75; za julij 103.12. Koruza za maj 78.62; za julij 79.12. Oves za maj 46.12, za julij 44.37. Rž za julij 65.87, za maj 67.50.

Tržišče olja (Zagreb). Položaj na tržišču olja se je v zadnjem času le malo spremenil. V zadnjem času se pečajo vsi strokovni časopisi petrolejske stroke z ameriškim petrolejskim škandalom in praškim bencinskim škandalom. Poleg tega vsebujejo francoski in nemški listi popis bojev na petrolejskem trgu.

zlasti onem centralne Evrope. Znana je akcija francoskega kapitala v takozvanih Dobrowa koncernih in transakcija družbe Shell v Avstriji. — Naraščanje cen surovemu olju se v Ameriki nadaljuje, dočim so cene bencinu v padanju. Tudi tendenca na petrolejskih trgih gre navzdol. — Dunajski trg, ki je za preskrbo srednje Evrope z mineralnimi proizvodi vsled ugodne geografske lege vedno večjega pomena, se je v zadnjem času nekoliko pomiril, tako da z velikimi spremembami v cenah ni računati. — Poljske rafinerije so vsled večjih rumunskih uvozov prisiljene nekoliko popuščati. Na rumunskem trgu se ni ničesar spremenilo. Rumunska vlada je prepovedala izvoz bencina težjega od 740, vendar se izdajajo v zadnjih dneh tudi za tega že izvozna dovoljenja.

Cene kurivu v Ljubljani. 1 q premoga 40 do 48 Din, 1 m³ trdih drv 170 do 190 Din, 1 m³ mehkih drv 100 Din.

Cene krmi na ljubljanskem trgu. — 1 q sladkega sena 125 do 150 Din, 1 q polsladkega sena 100 Din, 1 q slame 75 do 100 Din.

Jajca na ljubljanskem trgu (12. aprila). Povprečno plačujejo jajca v Sloveniji po 1.10 Din. Iz Slovenije se je izvozilo zadnji čas preko Ljubljane 2—3 vagona jajec; v ostalem pa je izvoz skoro ponehal. V Srbiji je nazadovala cena od 0.95 do 0.90 za komad. V Vojvodini jih plačujejo po 1.20 Din, v Hrvatski po 1—1.05 Din.

Cene krmi na mariborskem trgu. — 1 q sladkega sena 90 do 105 Din, 1 q otave 95 Din, 1 q ovsene slame 75 Din.

Tržne cene kurivu v Mariboru. — 1 m³ trdih drv 200 Din, 1 m³ mehkih drv 175 Din, 1 q trboveljskega premoga 42 do 45 Din, 1 q velenjskega premoga 27 do 30 Din, 1 kg oglja 1.50 do 2 Din, 1 kg kokska 1 do 2 Din, liter petroleja 7 Din,

1 kg bencina 18 Din, 1 kg karbida 6.50 Din, 1 kg sveč 20 Din.

Književnost.

»Problemi naše valute.« Izšla je knjiga doktorja I. Belina »Problemi naše valute«, studija za sanacijo naše privredne krize. Knjiga je lepo opremljena in stane 25 dinarjev. Dobiti jo je v vseh knjižarnah in v upravi »Nove Evrope«, Zagreb, Preradovičev trg. 9./II.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galantejski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.

Mapava st. elovodov. — Kopalniške in klosetne na pavi.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukance, vezeno, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljša kolesa
"PUCH"
po ugodnih cenah
priporoča
IGN. VOK
Ljubljana, Novo-
mesto

Ustanov. l. 1879. Telefon št. 553.

KLJUČAVNIČARSTVO
AVGUST MARTINČIČ
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 14.

se priporoča za naročila novih valčnih zaslobov (rolet) in solčnih plahit ter za popravilo istih. — Stalna zaloga vseh potrebščin za rolete in solčne plahite, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebščin za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. — Avtoigeno varenje.

Točna postrežba! Zmerne cene!

Ivan Jelačin

Ljubljana

Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Edino zanesljivo in preizkušeno je le prašek za pecivo in vanilin sladkor znamke Adria

VELIKA NOČ JE PRED DURMI!
Zahtevajte nemudoma ponudbe v barvah za jajca.
Trgovci na debelo znaten popust.
SANITAS, CELJE 28.

TISKARNA "MERKUR"

TRG.-IND. D. D.

TELEFON 552

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, letake, pravila, vizitke, trgovske in uradne tiskovine itd.

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Sodove kupim

večjo množino, nove ali rabljene, velikosti od 100—700 kg in sicer iz črne in pocinkane pločevine.

Najnižje ponudbe in množino sporočiti

Franc Majdič-u, trgovcu v Kranju.

JUGOEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Eksport LJUBLJANA Import

Vegova ulica 8

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga

mliha „UNION“ Osijek

TRGOVINA

s špicerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

Franc Szantner
Ljubljana

Trgovina čevljev ter specialna tvrdka za ortopedična in anatomska obuvanja. Sprejema vsa naročila za čevlje po meri in popravila